

original

18

Banca Națională a Moldovei

Nr. 31-002/3/304

"28" Ianuarie 2020

Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova

str. Constantin Tănase, nr. 7,

MD-2005, mun. Chișinău

copie

Comisia Națională a Pieței Financiare

bd. Ștefan cel Mare, nr. 77,

MD-2012, mun. Chișinău

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	1
DATA	31.01.2020
CODUL	A-308

Referitor la scrisoarea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 18-03/5/31 din 13.01.2020, privind examinarea repetată a proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (număr unic 652/MF/2019), Banca Națională a Moldovei, în limitele competenței sale, vă comunică următoarele.

La modificările propuse la art. 3 din Legea nr.1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebanară:

- observăm că din definiția de "beneficiar efectiv" a fost exclus textul "a cel puțin 1% din capitalul social", totuși în text se păstrează această precizare (modificare art. 13 alin. (2) lit. f), art. 18 alin. (2) lit. g), art. 23 alin. (4) lit. b)). În acest context propunem precizarea intenției autorului;

- propunem redactarea noțiunilor de "public" și „împrumut subordonat” în conformitate cu art. 3 din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, în vederea uniformizării cadrului legal, precum și în considerarea faptului, că interdicția prevăzută la art. 9 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1/2018 își are originea în prevederile art. 6 din Legea nr. 202/2017.

Cu referire la art. 9 alin. (2) din Legea nr.1/2018, propunem ca excepția prevăzută în acest alineat să se extindă doar asupra împrumuturilor subordonate primite de organizația de creditare nebanară (OCN) de la beneficiarii efectivi ai acesteia și acționarii/asociații care dețin o cotă, care depășește un anumit plafon. Această limitare va contribui la consolidarea surselor de finanțare a OCN-urilor și la prevenirea atragerii mijloacelor bănești de la persoane care nu posedă cunoștințele și experiența necesară pentru evaluarea riscului de nerambursare.

La art. 23 alin. (4) din Legea nr.1/2018, propunem următoarea redacție la lit.e): „e) reglementarea creditării responsabile, inclusiv introducerea cerințelor prudențiale aferente condițiilor și modulului de evaluare a capacității clientului de rambursare a creditului nebanar și/sau leasing financiar, gradului de acoperire a creditului cu gaj și limitelor privind raportul dintre serviciul datoriei și veniturile debitorului.”

Suplimentar, ținând cont de modificările din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronica, operate prin Legea nr. 208/2018, în special completarea art. 25 cu alin.(3),(4) și a art.88 cu alin.(1) prin care se oferă dreptul prestatorilor de servicii de plată nebanari (societăților de plată, societăților emitente de monedă electronică, furnizorilor de servicii poștale care prestează servicii de plată) să acorde credite (împrumuturi) legate de serviciile de plată menționate în art.4 alin.(1) pct.4) și 5), dar și ținând cont de adoptarea Regulamentului cu privire la activitatea de creditare a prestatorilor de servicii de plată

Adresa: Bulevardul Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova

Tel: (+373) 22 822 606, fax: (+373) 22 220 591, email: official@bnm.md, web: www.bnm.md

nebankari, prin Hotărârea Comitetului Executiv al BNM nr. 158/2019, precum și în scopul asigurării unui cadru legal uniform pentru activitatea de creditare nebankară, propunem următoarele modificări la proiectul de lege:

La Art. II pct. 2 prin care se modifică articolului 31 alineatul (4) din Codul Fiscal propunem următoarea redacție:

„(4) Organizațiilor de creditare nebankară și prestatorilor de servicii de plată nebankari (societăților de plată, societăților emitente de monedă electronică, furnizorilor de servicii poștale) care acordă credite în baza Legii nr. 114/2012 li se permite deducerea provizioanelor destinate acoperirii eventualelor pierderi ce țin de nerestituirea creditelor nebankare și dobânzilor aferente și pentru acoperirea creanțelor ce țin de nerecuperarea ratelor și a dobânzilor de leasing financiar, care se determină conform regulamentelor corespunzătoare ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru organizații de creditare nebankară și conform regulamentelor corespunzătoare ale Băncii Naționale a Moldovei pentru prestatorii de servicii de plată nebankari (societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică, furnizorii de servicii poștale) care acordă credite în baza Legii nr. 114/2012”.

La Art.V prin care se modifică Legea nr. 122/2008 privind birourile istoriilor de credit propunem următoarele:

La pct. 1 la noțiunea de sursă de formare a istoriei de credit: cuvintele „companie de leasing,” se exclud, iar cuvintele „organizație de microfinanțare” se substituie cu cuvintele „organizație de creditare nebankară, prestator de servicii de plată nebankar (societate de plată, societate emitentă de monedă electronică, furnizor de servicii poștale) care acordă credite în baza Legii nr. 114/2012 ”.

La pct. 2 prin care se modifică alineatul (2) din art. 6 propunem următoarea redacție: ”după cuvintele „băncile comerciale” se completează cu cuvintele „organizațiile de creditare nebankară, prestatorii de servicii de plată nebankari (societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică, furnizorii de servicii poștale) care acordă credite în baza Legii nr. 114/2012 ”, iar cuvintele "care însă va asigura acces automatizat celorlalte birouri ale istoriilor de credit la aceste date" se exclud”.

La pct. 2 prin care se modifică alineatul (8) din art. 6 propunem următoarea redacție: ”după cuvântul „bancar,” se completează cu cuvintele „a informației confidențiale față de clientul organizației de creditare nebankară și față de clientul debitor al prestatorului de servicii de plată nebankar (societății de plată, societății emitente de monedă electronică, furnizorului de servicii poștale) care acordă credite în baza Legii nr. 114/2012,”.

La pct. 3 prin care se modifică alineatul (15) din art. 7 propunem următoarea redacție: ”după cuvântul „bancar,” se completează cu cuvintele „a informației confidențiale față de clientul organizației de creditare nebankară și față de clientul debitor al prestatorului de servicii de plată nebankar (societății de plată, societății emitente de monedă electronică, furnizorului de servicii poștale) care acordă credite în baza Legii nr. 114/2012,”.

La pct. 6 prin care se modifică art. 20 propunem următoarea redacție: „Articolul 20. Respectarea secretului comercial, a secretului bancar și a informației confidențiale față de clientul organizației de creditare nebankară și față de clientul debitor al prestatorului de servicii de plată nebankar (societății de plată, societății emitente de monedă electronică, furnizorului de servicii poștale) care acordă credite în baza Legii nr. 114/2012 de către persoanele cu funcție de răspundere ale biroului istoriilor de credit. Se interzice persoanelor cu funcție de răspundere ale birourilor istoriilor de credit să utilizeze în alte scopuri sau în alt mod decât cel prevăzut în prezenta lege și/sau să divulge în orice formă informația care constituie secret comercial, secret bancar sau informația confidențială față de clientul organizației de creditare nebankară

și față de clientul debitor al prestatorului de servicii de plată nebanca (societății de plată, societății emitente de monedă electronică, furnizorului de servicii poștale) care acordă credite în baza Legii nr. 114/2012, a biroului istoriilor de credit, a sursei de formare a istoriei de credit, a subiectului istoriei de credit sau a utilizatorului istoriei de credit.”

La Art.XII din proiect prin care se modifică articolul 12 alineatul (1) litera b) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017 propunem următoarea redacție:

”cuvintele „organizațiile de microfinanțare” se substituie cu cuvintele „organizațiile de creditare nebanca, prestatorii de servicii de plată nebanca (societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică, furnizorii de servicii poștale),”.

Cu respect,

Octavian ARMAȘU
Guvernator

Asociația Băncilor
din Moldova

Moldovan Banks
Association

---

str. Tighina 49/3, of. 44, MD-2001, mun. Chisinau, Republica Moldova,
tel/fax (+373 22) 88 80 63; tel. (+373 22) 88 82 94
E-mail: info@abm.md

nr. 02-07/12
din 23.01.2020

La nr. 18-03/5-31 din 13.01.2020

Ministerul Finanțelor al R.M.

Copie: Cancelaria de Stat
Comisia Națională a Pieței Financiare

Suplimentar propunerilor înaintate prin scrisoarea nr. 02-05/9 din 22.01.2020 pe marginea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (număr unic 652/MF/2018), Asociația Băncilor din Moldova vine cu următoarea completare.

În vederea asigurării respectării de către organizațiile de creditare nebancaară a obligației de a furniza birourilor istoriilor de credit informația confidențială referitoare la client, propunem completarea art. 310³ Cod contravențional cu alineatul nouă având următorul conținut:

(9) „Neprezentarea de către organizația de creditare nebancaară, a informațiilor confidențiale referitoare la clienți către birourile istoriilor de credit, se sancționează cu o amendă de la 50 la 100 de unități convenționale”.

Asociația Băncilor din Moldova solicită respectuos examinarea cu atenție a propunerii și luarea în considerație a acesteia la definitivarea proiectului de lege.

Nicolae DORIN

Președinte

Către: Valeriu CHIȚAN
Președinte
Consiliul de Administrație
Comisia Națională a Pieței Financiare

Către: Serghei PUȘCUȚA
Ministrul Finanțelor

Nr. 5 din 22 ianuarie 2019

Ref.: Proiectul de Lege privind modificarea Legii nr. 1 din 16.03.2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară

Stimate Domnule Ministru,

Vă salutăm din numele Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham Moldova”).

Dat fiind că o serie din recomandările AmCham Moldova nu au fost supuse analizei, retransmitem comentariile noastre asupra proiectului de Lege privind modificarea Legii nr. 1 din 16.03.2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară (în continuare „Legea nr. 1/2018”), încadrare în Anexa 1 la prezenta scrisoare.

Ținem să Vă informăm că în urma primei runde de consultări publice, prin prisma Sintezei, proiectul a suferit modificări pozitive, totodată cuprinde o serie de norme contradictorii care în opinia noastră necesită revizuire sau excludere. Ne referim în mod particular la următoarele subiecte:

I. Limitări excesive în ce privește sursele eligibile de finanțare a organizațiilor de creditare nebancaare.

În cadrul scrisorii AmCham Moldova nr. 89 din 12 noiembrie 2019 am propus în atenția Dumneavoastră o serie de argumente juridice precum și am relatat practica regională în ce privește finanțarea organizațiilor de creditare nebancaare, constatând că prohibiții similare nu au fost identificate în regiune. Asadar, încurajăm efectuarea unor analize a impactului de reglementare suplimentare, în vederea asigurării că formula de reglementare propusă nu va frâna dezvoltarea sectorului de creditare nebancaar, prin reducerea instrumentelor de finanțare a acestora. Suplimentar, se propune analiza oportunității ramificării normelor de reglementare, pentru OCN-urile care sunt antrenate în atragerea resurselor de finanțare de la investitori necalificați, și OCN-urile care se finanțează de la investitorii calificați.

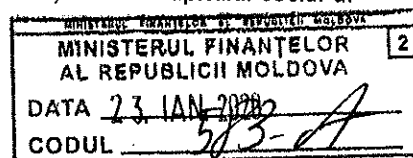
II. Limitarea costurilor totale ale creditului nebancaar.

Considerăm că urmează a se dezvolta norme distincte în ce privește limitarea tuturor costurilor, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit (i) în cazul derulării normale a proiectului contractual; (ii) în cazul anticipării unor eventuale încălcări, respectiv de a stabili diverse penalități; acestea urmând a fi încadrate în Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori.

III. Acțiuni ilegale și sancțiuni

Notăm că principiul legalității incriminării reprezintă o garanție împotriva arbitrariului, astfel încât subiectul încălcării urmează să aibă posibilitatea efectivă de a prevedea consecințele care vor decurge din nerespectarea dispoziției normei juridice, care urmează a fi redactată cu suficientă precizie, pentru ca subiectul să poată ști care acțiuni sau omisiuni sunt de natură să îi angajeze răspunderea - fapt care în acest caz lipsește.

Versiunea curentă a proiectului ar permite aplicarea cumulativă a unei amenzi în sumă fixă de 5% din veniturile din activitatea operațională ale organizației sau de până la 50% din mărimea deținerii în capitalul social al

organizației în cazul deținătorilor, dar și a amenzilor prevăzute în Codul contravențional al RM, pentru încălcarea aceluiași prevederi ale Legii. Suplimentar, reiterăm că redacția curentă a propunerilor de norme sunt îndreptate spre exceptarea actelor autorității de supraveghere de la control judecătoresc, fiind contrare normelor constituționale ale Republicii Moldova.

În lumina celor expuse mai sus, rugăm respectuos desfășurarea unei ședințe cu comunitatea de afaceri, pe marginea proiectului, în scopul identificării și adoptării celor mai bune soluții pentru întreaga societate.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

A. P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”

1	<p>Articolul 3, noțiunea „beneficiar efectiv” Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebankară</p> <p>Se propune analiza oportunității majorării pragului procentual stabilit în vederea determinării calității de beneficiar efectiv la 10%.</p> <p>Comentarii: Conform redacției proiectului, prin beneficiar efectiv se înțelege - persoana fizică care deține sau controlează în ultimă instanță, direct sau indirect, dreptul de proprietate sau control a cel puțin 1% din capitalul social sau drepturile de vot ale organizației de creditare nebankară.</p> <p>Prin comparație, legislația națională stabilește pentru unele entități supravegheate, inclusiv care sunt entități de interes public, praguri de 10% și 25% pentru determinarea calității de beneficiar efectiv.</p> <p>O abordare exhaustivă este notată în Legea 407/2008 cu privire la asigurări: „beneficiar efectiv – persoană fizică care deține sau controlează în ultimă instanță achizitorul potențial ori deținătorul direct sau indirect al unei cote de participare în capitalul social al asiguratorului (reasiguratorului) egale cu sau mai mari decât participația calificată;”¹</p> <p>În scopul aplicării neechivoce a noțiunii, legiuitorul a definit suplimentar termenul de: „participație calificată”: „participație calificată – deținere de către o persoană, direct sau indirect, a cel puțin 10% din capitalul social sau din drepturile de vot ale asiguratorului (reasiguratorului) sau orice altă posibilitate de a exercita o influență semnificativă asupra administrării asiguratorului (reasiguratorului) în care este deținută participația;”. Remarcăm că aceeași abordare este menținută în Proiectul de Lege privind activitatea de asigurare și reasigurare².</p> <p>Prin prisma aspectului de drept comparat, Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 20 din 13 octombrie 2009, obligă instituțiile financiare nebancare de a prezenta Băncii Naționale a României informații cu privire la acționari semnificativi direcți și indirect³. Prin acționar semnificativ se înțelege „persoana fizică, persoana juridică sau grupul de persoane care acționează în mod concertat și care deține direct sau indirect o participație de cel puțin 10% din capitalul social al unei societăți comerciale sau din drepturile de vot, ori o participație care permite exercitarea unei influențe semnificative asupra luării deciziilor în adunarea generală sau în consiliul de administrație, după caz.”⁴.</p> <p>O altă abordare poate fi regăsită în Legea nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, art. 3 al căreia stabilind că beneficiarul efectiv este „persoană fizică ce deține sau controlează în ultimă instanță o persoană fizică sau juridică ori beneficiar al unei societăți de investiții sau administrator al societății de investiții, ori persoană în al cărei nume se desfășoară o activitate sau se realizează o tranzacție și/sau care deține, direct sau indirect, dreptul de proprietate sau controlul asupra a cel puțin 25% din acțiuni sau din dreptul de vot al persoanei juridice ori asupra bunurilor aflate în administrare fiduciară”.</p>
---	--

¹ Art. 1

² <https://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=7009>

³ Art. 51, <http://www.bnr.ro/apage.aspx?pid=404&actid=322929>

⁴ Art. 2, Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, România

	<p>Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, a cărei transpunere a fost realizată prin legea 308/2017, oferă o explicație termenului „drept de proprietate”.</p> <p>„Deținerea a 25 % plus unu acțiuni sau participația în capitalurile proprii ale unui client într-un procent de peste 25 % de către o persoană fizică este un indiciu al exercitării directe a dreptului de proprietate. Deținerea a 25 % plus unu acțiuni sau participația în capitalurile proprii ale unui client într-un procent de peste 25 % de către o entitate corporativă, care se află sub controlul unei (unor) persoane fizice, sau de către mai multe entități corporative, care se află sub controlul aceleiași (acelorași) persoane fizice este un indiciu al exercitării indirecte a dreptului de proprietate.”.</p>	
<p>2</p>	<p>Articolul 9 (propuneri de reglementări cu privire la „creditarea responsabilă”) Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară</p>	<p><u>Cu privire la încadrarea normelor în cadrul legislativ național.</u></p> <p>Se recomandă analiza oportunității transunerii propunerilor de norme din art. 9 al Legii 1/2018 în cadrul art. 15 (Cerințe privind clauzele contractuale) din Legea 202/2013 cu privire la contractele de credit cu consumatorii.</p> <p>Comentarii:</p> <p>Redacția propusă de autor nu a fost transpusă în Legea 202/2013 cu privire la contractele de credit cu consumatorii, contrar afirmației autorului din documentul de Sinteză a obiectiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. În scrisoarea AmCham Moldova nr. 89 din 12 noiembrie 2019, au fost aduse o serie de argumente juridice și economice în favoarea acestei propuneri.</p>
<p>3</p>	<p>Articolul 9 (propuneri de reglementări cu privire la „creditarea responsabilă”) Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară</p>	<p>Se recomandă dezvoltarea unor prevederi distincte în ce privește limitarea tuturor costurilor, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit (i) în cazul derulării normale a proiectului contractual; (ii) în cazul anticipării unor eventuale încălcări, respectiv de a stabili diverse sancțiuni.</p> <p>1. <u>în cazul derulării normale a proiectului contractual:</u></p> <p>Conceptual, suntem de acord cu intenția autorului de a plafona la costul total al creditului la valoarea debursată. Dar, urmează a se ține cont că (potențialul) debitor, în cadrul anumitor credite de consum, ar putea suporta o serie de costuri accesorii contractului de credit, precum costuri aferente evaluării bunului, taxe notariale, prime de asigurare, taxe de stat și a plăți de înregistrare sau modificare a gajului, valoarea cărora nu este stabilită de creditor, respectiv ar trebui expres prevăzută excepția de la limitarea propusă de autor. <u>Suplimentar, menționăm art. 12 alin. (1) lit. a) Legea 202/2013, dispoziție ce permite creditorului de a fi remunerat separat în cazul prestării unor servicii suplimentare solicitate în mod expres de consumator.</u></p> <p>2. <u>În cazul încălcării normelor contractuale:</u></p> <p>În Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 95/2016 se specifică că „clauza penală reprezintă, în primul rând, o pedeapsă civilă și numai apoi, doar în măsura în care s-a produs un prejudiciu, este și o reparație”, în opinia noastră urmând a fi tratată de către legiuitor ca un instrument ce ar încuraja debitorii de a-și onora obligațiile contractuale în termen. Totuși, reiterăm susținerea inițiativei autorului de a plafona penalitățile ce ar putea fi percepute de la consumator, cu condiția că acestea sunt reglementare într-o normă separată, propunându-se a fi plafonată la valoarea acordată de credit. Tinem să reamintim că modificările de modernizare a prevederilor Codului civil, au anulat termenul special de prescripție de 6 luni pentru încasarea penalităților (în redacția anterioară -art.268 (a) Cod Civil), în</p>

	<p>prezent pentru încasarea penalităților fiind aplicabil termenul general de prescripție de 3 ani⁵. Prin urmare, chiar și în cazul întâzierii debitorilor pe o perioadă de 3 ani, se propune ca penalitatea să nu depășească valoarea acordată de credit. În cazul întâzierilor îndelungate ale debitorilor o asemenea penalitate va avea doar funcția de reparație (parțială) a prejudiciului adus creditorului prin faptul întâzierii.</p> <p>Propunerea de redacție a Băncii Naționale a Moldovei, sugerează doar limitarea costului total aferent unui contract de credit pentru consumatori, sintagmă care prin prisma normelor Legii nr. 202/2013 nu include penalitățile, de altfel recomandarea a fost acceptată de autor.</p>
<p>4</p> <p>Articolul 9 (propuneri de reglementări cu privire la „creditarea responsabilă”) Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară</p>	<p>Propunerea de normă a autorului ce vizează completarea art. 9 alin. (1) cu lit. e) și f), conține o serie de deficiențe de tehnică legislativă:</p> <p>(i) Se recomandă, pe parcursul normei, utilizarea aceleiași noțiuni cu referire la „consumator”, în vederea asigurării respectării art. 54 alin. (1) lit c), Legea 100/2017. Referința la „persoană fizică” ar ridica probleme la creditarea micilor întreprinzători, care nu sunt consumatori, ori a liberilor profesioniști, care nu sunt consumatori.</p> <p>(ii) „Înregistrează plăți expirate (mai mari de 30 de zile)” nu e terminologie juridică, întrucât expiră termenele de plată.</p> <p>(iii) Sintagma „stingerea obligației de rambursare a creditului nebancaar curent” probabil înseamnă stingerea întregului credit (și datoria deja scadentă și sumele care încă nu au venit la scadență), dar nu se limitează doar la stingerea datoriei deja scadente. De asemenea, probabil se are în vedere că doar creditul (suma principală) să fie restituită, nu și celelalte plăți (dobândă, comisioane, penalități etc.).</p> <p>(iv) Autorul nu a formulat sancțiunea atunci când se încalcă interdicția. Se identifică două opțiuni: Opțiunea 1 (norma instituită o condiție de validitate): nulitatea absolută a actului juridic respectiv, deci creditorul va solicita doar restituirea sumei de bază a creditului acordate suplimentar, dar fără dobânzi. Opțiunea 2 (norma instituită o obligație negativă, de natură administrativă): actul juridic este valabil, dar creditorul va fi sancționat contravențional.</p> <p>Ținând cont de comentariile expuse la pct. 2-4, AmCham Moldova propune completarea art. 15 (Cerințe privind clauzele contractuale) din Legea 202/2013 cu privire la contractele de credit cu consumatorii, cu următoarele norme: „(7) Sînt interzise clauzele contractuale, ce prevăd includerea sau încasarea oricăror plăți aferente unui contract de credit sau leasing financiar încheiat cu un consumator, pe o durată de pînă la 2 ani, care, în mărime totală să depășească suma acordată de credit, sau valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar, sub sancțiunea decăderii creditorului de dreptul de a încasa plățile ce depășesc valoarea acordată de credit sau valoarea de intrare a bunului. (8) Interdicția de la alin. (7) nu se aplică.”</p>

⁵ Termenul general de prescripție extinctivă este de 3 ani, potrivit art. 391 Cod Civil. Potrivit art. 392 din Cod Civil, termenul special de prescripție se aplică doar în 3 cazuri, iar încasarea penalităților nu se mai regăsește în lista respectivă.

	<p>- costurilor specifice unor servicii suplimentare solicitate în mod expres de consumator;</p> <p>- costurilor pentru serviciile accesorii contractului de credit (costuri aferente evaluării bunului, taxe notariale, prime de asigurare, taxe de stat și a plăți de înregistrare sau modificare a gajului);</p> <p>- despăgubirilor pentru neexecutarea, sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale ce revin consumatorului.</p> <p>(9) <i>Sînt interzise calcularea oricăror despăgubiri pentru neexecutarea, sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale aferente unui contract de credit sau leasing financiar încheiat cu un consumator, pe o durată de pînă la 2 ani a căror valoare depășește valoarea acordată de credit, sau valoarea de intrare a bunului.</i></p> <p>(10) <i>În cazul acordării creditelor pentru consumatori la care suma inițială deburseată este de pînă la 20 mii lei (pentru linia de credit, valoarea de referință se va considera suma maximă stabilită în contractul de credit), creditorului i se interzice:</i></p> <p>- să efectueze capitalizări ale dobânzilor de întîrziere, care ca efect ar putea mări obligația pecuniară inițială a consumatorului respectiv;</p> <p>- să încheie oricare alte acte juridice cu același , care a înregistrat restanțe la executarea obligațiilor pecuniare curente în cadrul organizației mai mult de 30 zile care au ca efect majorarea obligației pecuniare totală a acestuia, pînă la stingerea obligației de rambursare a datoriei scadente și expirarea a cel puțin 10 zile lucrătoare de la această acțiune.”.</p> <p>5</p> <p>În cadrul Notei informative, autorul comunică intenția de a exclude derogările aferente acceptării fondurilor rambursabile de la public care în esență cuprinde persoanele fizice și persoanele juridice, concomitent reglementând criteriile pentru împrumuturile subordonate.</p> <p>Însă, autorul nu argumentează necesitatea impunerii unor astfel de restricții, inclusiv fără a cuantifica impactul de reglementare al acestora. Intuim totuși, că se dorește protejarea persoanelor fizice și juridice de la efectuarea unor investiții în organizațiile de creditare nebancaară, fără a avea o înțelegere a activității acesteia, fapt ce pe termen lung ar putea afecta stabilitatea financiară a întregului sector financiar bancar și nebancaar.</p> <p>Potrivit art. 5 alin. (1) din Legea nr. 81 din 18.03.2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător „(1) Investitorii își pot plasa investițiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova în toate domeniile activității de întreprinzător, în condițiile legislației în vigoare, dacă respectă interesele securității naționale, prevederile legislației antimonopol, normele de protecție a mediului înconjurător, de ocrotire a sănătății populației și ordinea publică.”, iar potrivit art. 4 alin. (1) lit. d), e), g) din aceeași Lege, „(1) Investiția poate avea formă de: [...] d) mijloace bănești; e) drepturi de creanțe monetare sau alte forme de obligații față de investitor ce au valoare economică și financiară; g) alte drepturi contractuale, inclusiv cele rezultate din parteneriatul public-privat.”. În același timp, forma în care bunurile sunt investite sau modificarea acestei forme nu afectează caracterul lor de investiție.⁶</p> <p>Astfel, pentru a nu leza drepturile la activitatea de investiții a investitorilor străini, se propune de a completa lista de excepții la definiția „public”, investitorii străini, astfel cum sunt definiți în Legea cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător.</p> <p>Tinând cont de tezele enunțate mai sus, se sugerează analiza oportunității, ca în cadrul definiției „public”, de a insera sintagma „investitorilor străini”⁷ după sintagma „agențiile guvernamentale”.</p>
--	---

⁶ Art. 4, alin. (2).

⁷ investitor străin – persoană încadrată în activitatea investițională din Republica Moldova care poate fi:

În plan comparat, în conformitate cu prevederile conținute în Legea cu privire la organizațiile de microfinanțare din Georgia,⁸ organizațiile care prestează servicii de microfinanțare au dreptul de obține împrumuturi (credite) de la persoane fizice și juridice rezidente și nerezidente,⁹ în același timp fiind interzisă atragerea depozitelor de la persoane fizice și juridice.¹⁰

În Federația Rusă, conform prevederilor art. 12, pct. 3, subpct. 1) din Legea Federală nr. 151-Ф3 din 02.07.2010 cu privire la activitatea de microfinanțare și organizațiile de microfinanțare,¹¹ organizațiile de microcreditare pot atrage fonduri de la (i) persoane fizice, inclusiv întreprinzători individuali și persoane juridice care sunt fondatori (asociați, acționari) ai organizației de microcreditare; (ii) persoane juridice.

De asemenea, potrivit art. 12, pct. 2, subpct. 1) din aceeași Lege, organizațiile de microfinanțare pot atrage fonduri de la (i) persoane fizice, inclusiv întreprinzători individuali și persoane juridice care sunt fondatori (asociați, acționari) ai organizației; (ii) persoane juridice; (iii) persoane fizice, dacă valoarea împrumutului depășește suma de 1,5 mil. RUB.

O abordare similară o regăsim în Estonia. Legea instituțiilor de credit § 4 (3) stipulează că băncile au dreptul exclusiv de a atrage depozite și fonduri rambursabile de la public. Publicul este definit ca un set de persoane nespecificate anterior.¹²

În Franța, activitatea de atragere a fondurilor rambursabile de la public se apreciază ca fiind o operațiune bancară, iar în conformitate cu prevederile art. 312-2 din Codul monetar și financiar francez,¹³ fondurile pe care o persoană le colectează de la o terță parte, în special sub formă de depozite, cu dreptul de a dispune de ele pe cont propriu, dar fiind responsabil pentru returnarea lor, sunt considerate fonduri rambursabile de la public. Un decret al *Conseil d'Etat* precizează condițiile și limitele în care emisiunea de titluri de creanță este comparabilă cu colectarea de fonduri rambursabile de la public, în special în ceea ce privește caracteristicile ofertei sau valoarea nominală a valorilor mobiliare.

Cu toate acestea, nu sunt considerate fonduri rambursabile de la public: (i) fondurile primite sau lăsate într-un cont de către asociații societății, membrii sau acționarilor care dețin cel puțin 5% din capitalul social, directorii, membrii organului executiv sau ai consiliului de supraveghere și, de asemenea, fondurile provenite din împrumuturi de capital; (ii) fondurile primite de către societate de la angajații

a) persoană fizică cetățean străin cu reședință permanentă în alt stat sau aparțin cu reședință permanentă în străinătate;

b) persoană juridică, formată în conformitate cu legislația unui alt stat, având sediul în acel stat sau persoană juridică având sediul în alt stat; administrație centrală sau loc principal de activitate înregistrat în alt stat;

c) organizație sau asociație creată în urma unui tratat între state ori alte subiecte de drept internațional.

Legea Nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător, art. 3

⁸ https://www.nbs.gov.ge/uploads/legalacts/eng/the_law_of_georgia_on_microfinance_organizations.pdf

⁹ Art. 4, pct. 1, lit. f).

¹⁰ Art. 4, pct. 3.

¹¹ https://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc&base=LAW&n=296598&fid=134&dst=100008_0&rnd=0.17550929254815206#07029808032974785

¹² <https://www.nigitataja.ee/en/eli/508042015002/consolide>

¹³ <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006072026>

săi, cu condiția ca suma lor să nu depășească 10% din capitalurile proprii. În scopul evaluării acestui prag, fondurile primite de la angajați în temeiul unor dispoziții legislative speciale nu sunt luate în considerare.^{14,15}

De asemenea, potrivit art. L511-6-5 din Cod, asociațiile non-profit și fundațiile recunoscute de utilitate publică pot acorda credite către persoane juridice și fizice în condițiile și urmărind scopurile expres prevăzute în Cod. Asociațiile și fundațiile menționate *supra* își pot finanța activitatea prin atragerea fondurilor de la instituțiile de credit, societățile financiare și instituțiile prevăzute la art. 518-1 din Cod. Mai mult decât atât, fondurile pot fi atrase inclusiv de la persoane fizice și juridice corespunzător informate cu privire la riscurile suportate, cu titlu gratuit și pentru o perioadă de cel puțin doi ani.

În Bulgaria, activitatea de acordare a creditelor este reglementată în Legea cu privire la instituțiile de creditare din 13 iulie 2006.¹⁶

În conformitate cu art. 2 din Legea sus-menționată, banca (instituția de credit) este entitatea juridică a cărei activitate constă în acceptarea publică a depozitelor sau a altor fonduri rambursabile și acordarea de împrumuturi și alte finanțări pe cont și risc propriu.

În același timp, atragerea publică a depozitelor sau a altor fonduri rambursabile poate fi efectuată doar de către entitățile stabilite expres de Lege, în particular persoanele care au obținut licența Băncii Naționale a Bulgariei.

Totuși, având în vedere prevederile secțiunii 1 din dispozițiile suplimentare ale Legii, prin „*depozite acceptate public sau alte fonduri rambursabile*” urmează a se înțelege acceptarea depozitelor sau altor fonduri rambursabile de la un număr mai mare de 30 persoane, altele decât băncile sau alți investitori instituționali.

De asemenea, obligațiunile sau alte titlu de valoare emise în alt mod decât conform procedurii prevăzute în Legea privind oferta publică de valori mobiliare sunt considerate ca fiind depozite acceptate public sau alte fonduri rambursabile în cazul în care: (i) valorile mobiliare sunt procurate la prima ofertă de către un număr mai mare de 30 persoane, altele decât băncile sau alți investitori instituționali; (ii) aceasta este una dintre activitățile principale ale emitentului; (iii) emitentul acordă împrumuturi sau alte servicii financiare.¹⁷

În final, menționăm prevederile conținute în Codul european de bună conduită pentru acordarea de microcredite (în continuare „Codul european”), elaborat în baza contractului semnat cu Comisia Europeană și în strânsă colaborare cu numeroase părți interesate din

¹⁴ Articolul L312-2 din Codul monetar și financiar francez <<https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidSection=A=LEGISCTA000027643303&cidTexte=LEGITEXT000006072026&dateTexte=20181024>>
¹⁵ Toutefois, ne sont pas considérés comme fonds remboursables du public :

1. Les fonds reçus ou laissés en compte par les associés en nom ou les commanditaires d'une société de personnes, les associés ou actionnaires détenant au moins 5 % du capital social, les administrateurs, les membres du directoire et du conseil de surveillance ou les gérants ainsi que les fonds provenant de prêts participatifs ;

2. Les fonds qu'une entreprise reçoit de ses salariés sous réserve que leur montant n'excède pas 10 % de ses capitaux propres. Pour l'appréciation de ce seuil, il n'est pas tenu compte des fonds reçus des salariés en vertu de dispositions législatives particulières.

¹⁶ În speță, prevederile Capitolului I, articolele 2 și 3; și Dispozițiilor suplimentare, Secțiunea 1, alin. (1), pct. 3).

¹⁷ 'Publicly accepted deposits or other repayable funds' shall be the acceptance of deposits or other repayable funds of more than 30 persons other than banks or other institutional investors. Bonds or other debt securities issued in a manner other than the procedure under the Law on Public Offering of Securities are considered as publicly accepted deposits or other repayable funds, where: a) the issues of bonds or other debt securities that are acquired at their primary offering by more than 30 persons in total other than banks or other institutional investors; b) this is one of the principal activities of the issuer and; c) the issuer provides loans or other financial services as a line of business.

sectorul microfinanțării (finanțatori, investitori, autorități de reglementare etc.) și beneficiind de expertiza mai multor actori din domeniul microfinanțării din UE (Rețeaua Europeană de Microfinanțare, Centrul de Microfinanțare, Asociația pentru Dezvoltarea Finanțării Comunităților).¹⁸

Printre bunele practici ale organizațiilor în raport cu investitorii se enumeră:

- (i) Furnizorii de microcredite vor preciza în mod clar că orice investiție în instituție este grevată de un risc și nu este echivalentă cu constituirea unui depozit (clauza 1.27);
- (ii) Furnizorii de microcredite vor căuta să abordeze potențialii investitori capabili să înțeleagă riscurile (sau care au acces la consiliere profesională externă referitoare la investiție). Furnizorii de microcredite care oferă acțiuni cu preț mic, fixat, care conferă statul de acționar, cum ar fi cooperativele de credit, sunt exceptați de la această clauză. Aceasta nu se aplică investitorilor instituționali, ci doar investitorilor persoane fizice (clauza 1.28);
- (iii) Furnizorii de microcredite ar trebui să ia măsurile necesare pentru a verifica identitatea investitorilor pentru a preveni spălarea banilor. Pentru investitorii persoane fizice, aceasta se realizează prin solicitarea numelui, unei fotografii de identitate, a locului lor de reședință și de naștere. Pentru societățile comerciale, se verifică informațiile din registrul societăților comerciale și informații despre directorii acestora (clauza 1.29).

În „G20 High-level Principles on SME Financing”¹⁹, OECD, în cadrul celui de-al IV-lea principiu „Promovarea incluziunii financiare pentru întreprinderile mici și mijlocii în vederea facilitării accesului la serviciile financiare oficiale, inclusiv pentru întreprinderile informale” se statuează necesitatea elaborării unor politici economice prielnice pentru sectorul de microfinanțare, care la rândul său îmbunătățește accesul antreprenorilor la resurse financiare.

În Raportul „Monitorizarea Indicatorilor Programului ”Dezvoltare Economică Sustenabilă”, 2017, elaborat de „Business Intelligent Services” S.R.L. la solicitarea GIZ, se menționează că necesitatea companiilor pentru creditele de la instituțiile financiare de microcreditate a crescut, cu un efect net de 17% în 2017, respectivele concluzii fiind susținute și de statistica oficială a Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Din punct de vedere al oportunităților investiționale de pe piața financiară și de capital, aceasta devine mai puțin atractivă pentru persoane fizice, în contextul în care rata dobânzi la depozite²⁰ este în scădere continuă, un fenomen similar are loc și pe piața valorilor mobiliare de stat. Astfel, atestăm o tendință de redirecționare a capitalului autohton către platformele internaționale de crowdfunding și peer to peer lending, în cadrul cărora se acceptă conștient riscul financiar asociat unor astfel de operațiuni.

Suplimentar la cele indicate *supra*, am vrea să adăugăm că prin modificările ce se propun a fi efectuate asupra Legii nr. 1/2018 se mărește considerabil riscul de lipsă de mijloace financiare necesare pentru desfășurarea activității organizațiilor de creditare nebancaară.

¹⁸ https://webgate.ec.europa.eu/easi-micro/static/pdf/2_5/codeOfGoodConduct_ro.pdf

¹⁹ <https://www.oecd.org/finance/private-pensions/G20-OECD-High-level-Principles-on-SME-Financing-Progress-Report.pdf>

²⁰ Rata medie a dobânzii la depozite, scadența de până la 1 an, în MDL (total pe sectorul bancar) <https://www.bnrm.md/ro/index/bases/reports/dpmmc/dpmmc5.xhtml>

	<p>Cu titlu de exemplu, atragerea împrumuturilor de la persoane juridice nerezidente este dificilă în contextul situației politice și economice de la noi din țară. Mai mult ca atât, o condiție esențială pentru finanțarea externă este deținerea unui portofoliu de peste 4 - 5 mln euro, iar în cazul organizațiilor de creditare nebancaară mici această condiție nu este îndeplinită.</p> <p>Accentuăm că, alin. (2) al art. 9 nu permite oricărei persoane fizice să efectueze investiții, ci doar celor care efectuează investiții în organizația de creditare nebancaară și este fondator (acționar/asociat) al organizației de creditare nebancaară, sau acordă investiții organizației de creditare nebancaară în valoare ce depășește 500000 de lei sau echivalentul acestei sume. Respectiv, observăm că persoanele fizice indicate trebuie să îndeplinească anumite condiții care asigură că persoanele date sunt conștiente de investiția pe care o fac și își asumă consecințele care pot apărea, întrucât au cunoștințe și experiența necesare pentru evaluarea eventualelor riscuri.</p>	
<p>6</p>	<p>Articolul 10 Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară</p>	<p>Se sugerează eliminarea sintagmei „care urmează a fi situat în imobil cu destinație nelocativă” în cadrul redacției propuse de autor la alin. (4).</p> <p><u>Norma poartă un profund caracter ambiguu întrucât cadrul legal în vigoare nu definește și nici nu utilizează sintagma „imobil cu destinație nelocativă”.</u></p> <p>În cazul adoptării respectivei norme, anticipăm anume probleme în ce privește aplicarea ei, criteriile de calificare a unui imobil drept cu destinație locativă, precum și instituția responsabilă să ofere o astfel de evaluare. Incertitudinea respectivă escaladează în contextul aplicării Legii nr. 133 din 15.11.2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative, art. 21 „<i>Construcția sau alte lucruri ori lucrări atașate permanent la teren, înregistrate în capitolul B al registrului bunurilor imobile (în prezenta secțiune, în continuare – bunuri imobile înregistrate separat în capitolul B), din data de 1 martie 2019, încetează a fi bunuri imobile separate și devin parte componentă a terenului, cu condiția că, la acea dată, aceeași persoană sau aceleași persoane dețin în proprietate atât bunul imobil înregistrat separat în capitolul B, cât și terenul.</i>”.</p> <p>Respectiva impunere este cu atât mai dezechilibrată întrucât Legea nr. 202 din 06.10.2017 privind activitatea băncilor sau Hotărârea BINM nr. 147 din 17.05.2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la sucursalele și filialele secundare ale băncilor nu impune careva criterii de determinare a unui imobil drept corespunzător pentru a constitui în cadrul acestuia o sucursală sau un oficiu secundar.</p> <p>Dacă analizăm prin prisma practicii de reglementare a Comisiei Naționale a Pieței Financiare a sectorului de asigurări, constatăm de asemenea lipsa oricăror minime caracteristici pentru a determina eligibilitatea imobilului de a stabili sediul, sau de a deschide o sucursală în cadrul acesteia.</p> <p>Recomandarea este valabilă și pentru redacția în vigoare a art. 13 alin. (2) lit. Legea nr. 1 din 01.03.2018.</p>
<p>7</p>	<p>Articolul 17 Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară</p>	<p>Autorii proiectului propun expunerea art. 17 alin. (4) din Lege în următoarea redacție: „(4) <u>Organizația de creditare nebancaară este obligată să dețină și să mențină capitalul reglementat în raport cu valoarea activelor la orice dată în mărime de cel puțin 5%, calculat conform criteriilor și cerințelor stabilite conform actelor normative ale autorității de supraveghere.</u>”.</p>

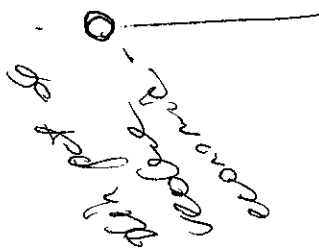
	<p>Nu suntem de acord cu respectivul amendament, ținând cont de următoarele:</p> <p>(i) Considerăm necesar stabilirea în lege a semnificației noțiunii „<i>capital reglementat</i>”. Menționăm că în cazul în care o noțiune sau un termen poate avea înțelesuri diferite, în proiect se stabilește semnificația acestuia în context pentru a asigura înțelegerea corectă a noțiunii sau a termenului respectiv și pentru a evita interpretările neuniforme.²¹</p> <p>(ii) Avem ferma convingere că, criteriile și cerințele pentru calcularea mărimii capitalului reglementat urmează a fi stabilite în Legea nr. 1/2018, în calitate de norme primare.</p> <p>Cu titlu de exemplu, menționăm prevederile art. 13 alin. (2) din Legea nr. 114 din 18.05.2012, care reglementează în mod expres modalitatea de calcul a capitalului reglementat: „(2) <i>Societatea de plată trebuie să dispună de un capital reglementat (CR) care va fi cel puțin egal cu rezultatul obținut în urma următoarei modalități de calcul: $CR = (a+b+c+d+e) \times k$, unde: a – reprezintă 4% din tranșa de VP până la 87,5 milioane lei; b – 2,5% din tranșa de VP peste 87,5 milioane lei și până la 175 milioane lei; c – 1% din tranșa de VP peste 175 milioane lei și până la 1750 milioane lei; d – 0,5% din tranșa de VP peste 1750 milioane lei și până la 4375 milioane lei; e – 0,25% din tranșa de VP peste 4375 milioane lei. VP – valoarea plăților egală cu 1/12 din valoarea totală a operațiunilor de plată executate de societatea de plată în anul precedent.</i>”.</p> <p>Nu în ultimul rând, având în vedere formula de calcul care urmează a fi reglementată, este necesar stabilirea unei perioade de tranziție necesară implementării noilor dispoziții, pentru ca deținătorii, după caz, să identifice sursele de finanțare a investițiilor și să realizeze procedurile necesare de conformare.</p>
<p>8</p> <p>Articolul 23 Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebanară</p>	<p>Reglementarea și supravegherea activității organizațiilor de creditare nebanară</p> <p>Mediul de afaceri nu susține inițiativa de reglementare a condițiilor de creditare responsabilă prin intermediul actelor normative subordonate legii emise de către autoritatea de supraveghere.</p> <p><u>Menționăm că respectivele condiții urmează, la necesitate, să fie reglementate prin intermediul Legii.</u></p> <p>Legea nr. 202/2013, a cărei scop este inclusiv stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori²², deja conține unele reglementări care se doresc a fi stabilite prin intermediul actelor normative subordonate Legii, emise de către autoritatea de supraveghere.</p> <p>Cu titlu de exemplu, art. 8 și 9 din Legea nr. 202/2013, reglementează relațiile aferente evaluării bonității consumatorului, stabilind că „<i>înainte de încheierea unui contract de credit, creditorul evaluează bonitatea consumatorului pe baza unui volum suficient de informații obținute inclusiv de la consumator și, după caz, pe baza consultării bazei de date relevante. [...] În scopul evaluării bonității consumatorilor, creditorii utilizează sistemele de evidență și, după caz, birourile istoriilor de credit.</i>”.</p>

²¹ Art. 54 alin. (5) din Legea nr. 100/2017.

²² Art. 1 din Legea nr. 202/2013.

		<p>Nu în ultimul rând, în ceea ce privește redacția propriu-zisă a art. 23 alin. (4), lit. e), menționăm caracterul general și neclar al normei, or, utilizarea cuvântului „inclusiv” înălătură orice limite de reglementare pentru autoritatea de supraveghere, ultima putând să acționeze în mod discreționar.</p> <p>Având în vedere cele menționate mai sus și necesitatea creării unui cadru previzibil pentru activitatea organizațiilor de creditare nebanară, reiterăm dezacordul cu reglementările propuse și solicităm excluderea acestora din Proiect.</p>
<p>9</p>	<p>Articolul 24 Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebanară</p>	<p>Art. XIII din proiect determină faptul că amendă organizației de creditare nebanară se aplică în cazul <u>neîndeplinirii prescripțiilor autorității de supraveghere privind înlăturarea încălcărilor</u>, inclusiv în cazul sesizării de către autoritatea responsabilă privind <u>nerespectarea legislației cu privire la contractele de credit pentru consumatori</u>, iar deținătorului, inclusiv beneficiarului efectiv al organizației de creditare nebanară – în cazul <u>încălării prevederilor aplicabile deținătorului conform reglementului privind transparența structurii de proprietate a organizației de creditare nebanară</u>.</p> <p>Prevederile din Proiect nu sunt suficient de precise în vederea asigurării previzibilității reglementărilor.</p> <p>Notăm că principiul legalității incriminării reprezintă o garanție împotriva arbitrarului, astfel încât subiectul încălcării urmează să aibă posibilitatea efectivă de a prevedea consecințele care vor decurge din nerespectarea dispoziției normei juridice, care urmează a fi redactată cu suficientă precizie, pentru ca <u>subiectul să poată ști care acțiuni sau omisiuni sunt de natură să îi angajeze răspunderea - fapt care în acest caz lipsește.</u></p> <p>Considerăm că textul „<u>neîndeplinirii prescripțiilor autorității de supraveghere privind înlăturarea încălcărilor</u>”, „<u>nerespectarea legislației cu privire la contractele de credit pentru consumatori</u>” și „<u>încălării prevederilor aplicabile deținătorului conform reglementului privind transparența structurii de proprietate a organizației de creditare nebanară</u>” din proiect, fac imposibilă înțelegerea de către subiect a faptelor care constituie încălcări, existând posibilitatea aplicării sancțiunii pentru încălcarea oricăror prevederi stabilite în lege sau în actele normative emise în vederea executării legii.</p> <p>Avem ferma convingere că Proiectul urmează să prevadă în mod exhaustiv faptele ce constituie încălcări, și sancțiunile distincte pentru fiecare încălcare. Deși se înțelege necesitatea de evitare a rigidității excesive în redactarea normelor, totuși, considerăm că în acest caz nu sunt consacrate nici semnele estimative în descrierea elementelor constitutive ale normelor ce pot fi eventual încălcate.</p> <p>În acest sens, o bună practică constă în reglementarea unei grile de plafoane maxime ale amenzi diferențiate în funcție de categoria încălcării și de natura prevederilor concrete ale legii ce au fost încălcate, astfel încât amenda maximă să fie aplicată doar pentru unele abateri grave.</p> <p>Potrivit prevederilor art. 54 alin. (1), lit. a) din Legea nr. 100 din 22.12.2017, cu privire la actele normative, “a) <i>conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc [...]</i>”.</p>

	<p>În plan jurisprudențial, în Hotărârea nr. 26 din 23 octombrie 2010, Curtea a statuat: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile [...]”.</p> <p>În continuare, în Hotărârea nr. 26 din 27.09.2016, Curtea Constituțională stabilește că “[...] destinatarii trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat doar în baza prevederilor care îl specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică sau prin aplicarea actelor subordonate acestui act.”.</p> <p>Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa, menționează că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (cauza <i>Amann vs. Elveția</i>, hotărârea din 16 februarie 2000, §56). Testul preciziei legii împune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (cauza <i>Silver și alții v. Regatul Unit</i>, hotărârea din 25 martie 1983, §80).</p>
<p>10</p> <p>Articolul 24 Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară</p>	<p>Textul proiectului nu clarifică temeiul juridic pentru aplicarea sancțiunilor sub formă de amendă de către autoritatea de supraveghere, în contextul în care art. 24 alin. (3) din Proiect prevede că „Aplicarea sancțiunilor conform alin. (1) nu exclude posibilitatea aplicării sancțiunilor contravenționale și a pedepselor conform Codului Contravențional și, respectiv, Codului penal.”, nefiind astfel clară natura juridică a răspunderii față de autoritatea de supraveghere și generându-se riscul aplicării repetate a amenziilor pentru aceeași faptă.</p> <p>În acest sens, prin intermediul aceluiași Proiect, Codul Contravențional al RM urmează a fi modificat și completat cu un șir de componente contravenționale noi care reglementează răspunderea pentru încălcarea legislației privind activitatea organizațiilor de creditare nebancaară.</p> <p>Astfel, mărirea amenzilor prevăzute în art. XII, pct. 2 din Proiect, variază de la 100 până la 500 u.c., prevăzute, cu titlu de exemplu, pentru săvârșirea următoarelor încălcări: (i) Nerespectarea de către organizațiile de creditare nebancaară a cerințelor privind elaborarea și aprobarea regulamentelor interne de activitate stabilite prin lege; (ii) Încălcarea restricțiilor stabilite în activitatea organizațiilor de creditare nebancaară; (iii) Încălcarea exigențelor față de administratorii și fondatorii organizației de creditare nebancaară etc.</p> <p>Astfel, versiunea curentă a proiectului ar permite aplicarea cumulativă a unei amenzi în sumă fixă de 5% din veniturile din activitatea operațională ale organizației sau de până la 50% din mărimea deținerii în capitalul social al organizației în cazul deținerilor, dar și a amenzilor prevăzute în Codul contravențional al RM, pentru încălcarea acelorasi prevederi ale Legii.</p>
<p>11</p> <p>Articolul 24 Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară</p>	<p>Se sugerează excluderea sintagmei „incontestabil” din art. 24 alin. (1), lit. e), în redacția proiectului – „în cazul neîndeplinirii prescripțiilor autorității de supraveghere privind înlăturarea încălcărilor, inclusiv în cazul sesizării de către autoritatea responsabilă privind nerespectarea legislației cu privire la contractele de credit pentru consumatori, aplică și percepe incontestabil amendă organizației de creditare nebancaară [...]”.</p>

		<p>Comentarii:</p> <p>Prevederile îndreptate spre exceptarea actelor autorității de supraveghere de la control judecătoresc sunt contrare art. 20 din Constituția Republicii Moldova, care garantează dreptul de acces la justiție, art. 53 din Constituție – dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, și art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ce stabilește dreptul la un proces echitabil.</p>
<p>12</p>	<p>Propunere Moldova I AmCham</p> 	<p>Se sugerează analiza oportunității dezvoltării conceptului de Intermediere de credit, prin efectuarea următoarelor modificări la Legea 1/2018 privind organizațiile de creditare nebancaare:</p> <p>Articolul 3, se completează cu o nouă noțiune, în următoarea redacție:</p> <p><i>„intermedierea creditului – desfășurarea oricărei din următoarele activități:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a) <i>intermedierea acordării împrumutului sau indicarea posibilității de a încheia un contract de împrumut unui debitor, în schimbul unei remunerații;</i> b) <i>asistarea debitorilor în acte prelabile încheierii unui contract de împrumut și a oricărei alte activități legate de acestea, care nu au fost specificate la litera a);</i> c) <i>în interesul și în favoarea creditorului, negocierea și încheierea contractelor de credit cu debitorul, în numele și pe contul creditorului.”.</i> <p>La articolul 8 alin. (4), după sintagma „alte forme de leasing,” se inserează sintagma „intermedierea creditului.”.</p> <p>La articolul 9 alin. (2), se completează cu sintagma „sau în cazul intermedierii de credit”.</p> <p>Comentarii:</p> <p>Conform bazei de date Global Findex, elaborată de Grupul Băncii Mondiale²³, sub aspect al practicii regionale, moldovenii împrumută cel mai puțin de la creditori instituționali (~9%) în raport cu împrumuturile din surse informale (~42%). Analiza respectivelor date în dinamică relevă o schimbare în comportamentul conașionalilor, atestând o tendință de a se finanța de la creditori instituționalizați.</p> <p>Aceste date releva amplitudinea tranzacțiilor de împrumut la direct între cetățeni (peer-to-peer), formula juridică propusă de către AmCham venind impulsioneze dezvoltarea acestora, paralel protejând drepturile creditorului și a debitorului.</p> <p>Redacția propusă de AmCham Moldova a fost preluată din art. 4, Legea privind Creditorii și Intermediarii de Credit, Estonia²⁴. Aceasta vine să soluționeze problema lipsei cadrului de reglementare pe termen scurt. Actualmente, Ministerul Economiei și Infrastructurii fiind în proces de elaborare a unui studiu privind situația în Moldova și pe plan internațional, precum și a unui set de recomandări (termen estimativ: Decembrie 2019), care se planifică a rezulta într-un proiect de lege complex²⁵.</p>

Poricava
anferare

²³ <https://datacatalog.worldbank.org/dataset/moldova-global-financial-inclusion-global-findex-database-2017>
²⁴ <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/507052015001/consolide>
²⁵ Planul de acțiuni a Guvernului 2019-2020

		<p>Suplimentar, aducem atenției Dvs. opinia Autorității Bancare Europene privind crowdfunding-ul realizat prin împrumut, concluzionându-se că o platformă de crowdfunding este diferită decât o instituție de credit, dat fiind că ultima atrage depozite și acordă credite în cont propriu. Or, platformele de crowdfunding nu dețin depozite sau fonduri rambursabile și simultan acordă credite pe cont propriu, fapt ce le elimină de sub incidența Directivei UE 2013/36 și a Regulamentului UE 2013/575.</p> <p>În continuare se menționează că modelul de afaceri al platformelor de crowdfunding nu pare să se încadreze în cadrul regulator al instituțiilor de credit și a modelului acestora de afaceri, astfel cum este definit în legislația UE. Fondurile furnizate de investitori pe platforme de crowdfunding nu se califică drept depozite eligibile protecției în cadrul unui sistem de garantare a depozitelor, ținând cont de definiția „depozit” în Articolul 2 alineatul (1) punctul 3 din Directiva 2014/49 / UE.</p> <p>În „Comunicarea Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind eliberarea potențialului de multifinanțare în Uniunea Europeană”²⁶, se menționează că, multifinanțarea (crowdfunding) se referă, în general, la o cerere de strângere de fonduri pentru un anumit proiect, adresată publicului larg. Ulterior, se remarcă că: „Multifinanțarea oferă numeroase avantaje pentru o gamă largă de grupuri de utilizatori și reprezintă o sursă promițătoare de finanțare pentru multe tipuri de actori care nu găsesc soluții pe măsura nevoilor lor de finanțare. Având în vedere potențialul și principalele provocări ale acestui nou fenomen, Comisia Europeană ar dori să dezvolte, în cooperare cu părțile interesate, o viziune comună la nivelul UE și să pregătească terenul pentru eventuale acțiuni viitoare.”.</p> <p>În acest sens, pe data de 8 martie 2018, Comisia Europeană a propus consultărilor publice proiectul de regulament privind „crowdfunding”, axându-se pe oferirea unei certitudini juridice în ceea ce privește normele de protecție aplicabile investitorilor²⁷.</p> <p>La nivel de țări membre ale Uniunii Europene, atestăm că:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord a aprobat o serie de amendamente la Legea privind serviciile și piețele financiare, pentru a crea spațiu activității de brokeraj în creditarea prin gestionarea sistemelor online, în 2013²⁸. - Franța reglementează activitatea de finanțare participativă în cadrul “Codul monetar și financiar”²⁹, în 2014; - Estonia a creat un cadru de reglementare pentru „intermedierea creditării” în 2015³⁰; - Actualmente, în România se examinează „Proiectul de lege privind dezvoltarea finanțărilor participative (crowdfunding)”³¹.
13	Propunere AmCham Moldova II	<p>La articolul 23, alin. (4) se propune următoarea redacție a lit. a):</p> <p>„a) constituirea provizioanelor și criteriile de clasificare a activelor pentru acoperirea pierderilor din creditele nebancale și dobânzile aferente, pentru acoperirea creanțelor ce țin de nerecuperarea ratelor și a dobânzilor de leasing, pentru acoperirea creanțelor rezultate din factoring.”</p>

²⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52014PC0172>

²⁷ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/com-2018-113_en

²⁸ <http://www.legislation.gov.uk/uksi/2013/1881/article/4/made?view=plain>

²⁹ <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000029008408&categorieLien=id>

³⁰ <https://www.rigiteataja.ee/en/eli/507052015001/consolide>

³¹ http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck.proiect?iub=14923

		<p>Argumentare: Redacția în vigoare a art. 23 alin. (4) lit. a) nu prevede obligativitatea autorității de supraveghere de a reglementa modalitatea de constituire a provizioanelor pentru acoperirea creanțelor rezultate din factoring, deși în baza art. 8 alin. (4) Legea nr. 1/2018 organizația de creditare nebancaară poate desfășura operațiuni de factoring. Remarcăm că Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 231 din 27 octombrie 2011 reglementează expres acest fapt.</p>
14	Propunere Moldova III AmCham	<p>Art. II, pct. 2 al proiectului de lege (în partea ce vizează modificarea alin. (4) art. 31 Codul fiscal nr. 1163/1997), se propune a fi expus în următoarea redacție: <i>„(4) Organizațiilor de creditare nebancaară li se permite deducerea provizioanelor destinate acoperirii eventualelor pierderi ce țin de nerestituirea creditelor nebancaare și dobânzilor aferente și pentru acoperirea creanțelor ce țin de nerecuperarea ratelor și a dobânzilor de leasing financiar, în limita provizioanelor calculate în baza regulamentelor corespunzătoare ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare.”.</i></p>

ANNA AKHALKATSI
Country Manager
Moldova
Europe and Central Asia

December 27, 2019

Mr. Valeriu Chițan
Chairman
National Commission for Financial Markets
Chisinau
Republic of Moldova

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	1
DATA	27.12.2019
CODUL	PI-450

Dear Mr. Chițan,

*RE: Moldova: Proposed Development Policy Operation (DPO),
Draft Non-Bank Credit Organizations (NBCO) Law*

We welcome the advances made in the amendments to the NBCO Law no. 1/2018, which would provide a more solid framework for the proper development of the sector. The World Bank (hereinafter “Bank”) team has reviewed the feedback on its previously provided comments, which was shared by the National Commission for Financial Markets (NCFM) on December 2, 2019, and would like to share the following reactions:

1. We agree with the increase in the minimum amount per subordinated loan to MDL 600,000.
2. We agree with the increase in the minimum of the statutory capital from MDL 300,000 up to MDL 1,000,000.
3. The current definition of “public” in Article 3 of the draft amendment to the NBCO law, which reads: “public – any individual or legal entity who does possess the knowledge necessary for the evaluation of risks of non-repayment of placements being made” is prone to be misunderstood. Therefore, we propose the following definition instead: “public – all individuals and legal entities who are not qualified investors in the sense of the capital markets law.” If this change is adopted, then we would agree that only the following entities (aside from shareholders and qualified investors) be exempted from the prohibitions to provide subordinate debt to which the “public” is subjected: the state, central public authorities, regional and local government agencies, banks, non-banking financial companies, and non-profit organizations.

Assuming your agreement with the suggestions above, the new text for the definition of “public” in Article 3 of the NBCO law could read: “*public* – any natural or legal persons who are not qualified investors in the sense of the capital markets law. Those who do not fall into this category are only: the state, central public authorities, regional and local government agencies, banks, non-banking financial companies, non-profit organizations, other societies, and other persons if they are considered qualified investors in the capital market legislation”.

We stand ready to provide further support.

Sincerely,

Copied to: H.E. Mr. Serghei Pușcuța, Deputy Prime Minister, Minister of Finance
Mr. Iurie Pașinschi, State Secretary General, Ministry of Finance
Ms. Tatiana Ivanicichina, State Secretary, Ministry of Finance
Ms. Angela Voronin, State Secretary, Ministry of Finance
Mr. Dorel Noroc, State Secretary, Ministry of Finance
Ms. Elena Matveeva, Head, Public Debt Direction, Ministry of Finance
Mr. Viorel Pană, Head of Directorate for capital investments and administration of external financial assistance, Ministry of Finance
Ms. Iulia Ciumac, Chief, External financial assistance section, Directorate for public investments and external financial assistance, Ministry of Finance
Ms. Vlada Gordienco, Senior Consultant, External financial assistance section, Directorate for public investments and external financial assistance, Ministry of Finance

Ms. Liliana Iaconi, Secretary General of the Government, State Chancellery

Mr. Koen Davidse, Executive Director, the World Bank
Mr. Florin Vodita, Alternate Executive Director, the World Bank
Ms. Nina Fiti Nedelkovska, Advisor to Executive Director, the World Bank

Cleared with: Ms. Gallina Vincelette, Practice Manager (EECM2),
Mr. Mario Guadamillas, Practice Manager (EECF2)

Distribution: Moldova DL; Kahkonen, Golokoz (ECCEE); Khan (EECDR); Madzarevic Sujster, Rovo, Chistruga (EECM2); Odobescu (ECCMD); Busuioc (EPSPF), Cicanci (EEIF1), Zhukovskyi (HECSP), Vardanyan, Nicolaou (EECF2)

WBDocs

Drafted by: Natalie Nicolaou (EECF2).

Nr. 04- 1444
din 12 noiembrie 2019

**Ministerul Finanțelor
Comisia Națională a Pieței Financiare**

Prin prezenta, ÎM „Biroul de Credit” SRL Vă informează cu privire la faptul că, a analizat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (*număr unic 652/MF/2019*) și vine în adresa Dumneavoastră cu următoarele propuneri și comentarii.

Biroul de Credit apreciază înalt intenția de a reduce nivelul supraîndatorării populației în Republica Moldova, inclusiv prin modificările propuse la Legea nr. 122/2008 privind birourile istoriilor de credit. Astfel, este susținută propunerea de a oferi posibilitatea birourilor istoriilor de credit de a face schimb de informații, prin urmare, fiind oferită posibilitatea utilizatorilor istoriilor de credit de a obține o imagine amplă asupra istoriei creditare a potențialilor debitori.

Totodată, luând în considerare faptul că, propunerile de modificare a legii vin să reglementeze o nouă direcție de schimb de informații și în scopul evitării riscurilor de interpretare eronată sau părtinitoare, considerăm oportun de a reglementa aspectul de schimb de informații, într-un articol separat.

De asemenea, având în vedere că, se propune reglementarea unui schimb de informații mai larg între birouri, se propune ca reglementarea ce ține de acordarea accesului automatizat la datele bancare, din art. 6 alin (2) din Legea nr. 122/2008, să fie exclusă pentru a nu crea confuzii.

În contextul celor expuse, venim cu următoarele propuneri asupra proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative:

- **La Art. V, propunerea de modificare a articolului 6 alin. (2)**, la sfârșit se completează cu următorul text „iar textul „care însă va asigura acces automatizat celorlalte birouri ale istoriilor de credit la aceste date” se exclude”.

Notă:

Această propunerea vine în contextul celor expuse mai sus, și anume de a evita confuzii privind modul de interacțiune între birouri. În scopul oferirii informației complete aferente istoriei de credit schimbul de informații urmează să includă nu doar istoriile de credit raportate de bănci și organizațiile de creditare nebancale ci și informații obținut de la alte surse de formare a istoriilor de credit.

- **La Art. V, propunerea de modificare a articolului 6 alin. (3) – de exclus.**

Notă:

Această propunere vine în contextul în care articolul 6 reglementează „Prezentarea informației la birourile istoriilor de credit” de către sursele de formare a istoriei de credit. Schimbul de informații între birouri urmează să fie reglementat într-un articol separat.

- **La Art. V, propunerea de modificare a articolului 13 alin. (2) - de exclus.**

Notă:

Această propunere vine în contextul în care articolul 13 alin. (2) reglementează prezentarea raportului de credit utilizatorului în baza de contract. Schimbul de informații între birouri urmează să fie reglementat într-un articol separat.

- La Art. V, propunerea de modificare a articolului 13 alin. (3) - de exclus.

Notă:

Această propunere vine în contextul în care articolul 13 alin. (3) reglementează termenul de completare a istoriilor de credit, prelucrate de un anumit birou al istoriilor de credit, cu informația obținută de la sursele de formare a istoriilor de credit. Un birou al istoriilor de credit nu poate fi în drept să includă în istoria de credit din baza sa de date (de rând cu informațiile obținute de la sursele de formare a istoriilor de credit), "informații din istoriile de credit (rapoarte de credit) obținute de la celelalte birouri ale istoriilor de credit", pe care este obligat să le păstreze până la radierea istoriei în conformitate cu art. 8 din Lege.

Totodată se propune includerea în acest articol a alineatului (3¹) care să reglementeze obligația de efectuare a schimbului de informații între birourilor istoriilor de credit conform celor redate mai jos.

- La Art. V, propunerea de modificare a articolului 17 alin.(3) punctul 1) - de exclus, iar la articolul 17 alin.(3) punctul 1) lit. c) la sfârșit de completat cu textul "surselor de formare a istoriilor de credit și birourilor istoriilor de credit".

Notă:

Considerăm suficient completarea literei c) din respectivul articol cu reglementări conform cărora autoritatea competentă elaborează actele normative care reglementează "condițiile și modul de prezentare a raportului de credit" atât surselor de formare a istoriilor de credit cât și birourilor istoriilor de credit.

Suplimentar Î.M. "Biroul de Credit" S.R.L. propune includerea unor reglementări noi în Legea nr. 122/2008 care să reglementeze mai detaliat schimbul informațional între birourile istoriilor de credit. În această ordine de idei venim cu următoarele propuneri:

I. Articolul 7 alin. (1) se completează cu lit. c), cu următorul conținut: "c) altor birouri ale istoriilor de credit - în conformitate cu art. 7¹. din prezenta lege."

Notă:

Această propunere vine să conformeze articolul 6 care reglementează prezentarea rapoartelor de credit cu reglementarea privind prezentarea rapoartelor de credit celorlalte birouri ale istoriilor de credit, în contextul schimbului de informații.

II. După articolul 7 se introduce articolul 7¹ cu următorul conținut:

" **Articolul 7¹.** Prezentarea raportului de credit în cadrul schimbului de informații între birourile istoriilor de credit.

(1) Birourile istoriilor de credit sunt obligate să efectueze schimb reciproc de informații aferente istoriilor de credit pe care le dețin cu celelalte birouri ale istoriilor de credit, cu condiția semnării unui contract privind schimbul de informații.

(2) Biroul istoriilor de credit va prezenta raportul de credit unui alt birou al istoriilor de credit în termenele prevăzut la art. 7 alin. (6).

(3) Biroul istoriilor de credit va prezenta raportul de credit unui alt birou al istoriilor de credit, la solicitarea scrisă a acestuia. Solicitarea biroului istoriilor de credit va fi înaintată în baza demersului utilizatorului istoriei de credit, cu care acesta a semnat contract de prestări servicii informaționale, în conformitate cu art. 9 din prezenta Lege. Demersul utilizatorului istoriei de credit va respecta prevederile art. 7 alin (7)-(10) din prezenta Lege și ale actelor normative ale autorității publice competente.

(4) Biroul istoriilor de credit care a solicitat prezentarea raportului de credit este responsabil de respectarea condițiilor legale de formă și conținut ale demersului utilizatorului istoriei de credit.

(5) Raportul de credit recepționat de la un alt birou al istoriei de credit va fi prezentat în forma convenită prin contractul privind schimbul de informații, cu indicarea denumirii și a numărului de identificare de stat (IDNO) al acestuia. Biroul istoriilor de credit nu este în drept să intervină în conținutul raportului de credit recepționat de la un alt birou al istoriilor de credit și nici să stocheze, sub orice formă, total sau parțial informația din acesta.

(6) La prezentarea raportului de credit în conformitate cu prezentul articol, biroul istoriilor de credit va include în partea suplimentară a istoriei de credit informații referitoare la birourile istoriilor de credit, cărora le-a fost prezentat raportul de credit, precum și la utilizatorii istoriei de credit: denumirea deplină și abreviată (dacă există), numărul de identificare de stat (IDNO), data prezentării solicitării și a demersului.

(7) Prețurile pentru rapoartele de credit prezentate utilizatorilor istoriilor de credit, în temeiul prezentului articol nu pot fi mai mici decât tarifele aplicate de biroul istoriilor de credit ale căror rapoarte sunt prezentate.”

Notă:

Considerăm imperativă reglementarea cât mai detaliată a aspectelor ce țin de schimbul de informații între birourile istoriilor de credit în scopul asigurării securității informațiilor, precum și a drepturilor subiecților de date cu caracter personal.

III. La articolul 13, după alin. (3) se introduce alineatul (3¹) cu următorul conținut: ”(3¹) Birourile istoriilor de credit sunt obligate să efectueze schimb de informații aferente istoriilor de credit pe care le dețin cu celelalte birouri ale istoriilor de credit, prin prezentarea rapoartelor de credit în conformitate cu prevederile art. 7¹ din prezenta lege.”.

De asemenea, în contextul aprobării de către Parlamentul Republicii Moldova în data de 30.11.2018, în lectura I a proiectului de lege privind protecția datelor cu caracter personal, Î.M. ”Biroul de Credit” S.R.L. vine cu propunerea de excludere a reglementărilor privind existența consimțământului persoanei fizice pentru prezentarea informațiilor la biroul istoriilor de credit și pentru solicitarea raportului de credit de la biroul istoriilor de credit.

Conform proiectului de lege privind protecția datelor cu caracter personal, formarea istoriilor de credit, precum și prezentarea rapoartelor de credit creditorilor, fără a solicita consimțământul persoanei fizice- debitor sau potențial debitor, este argumentată prin reglementările incluse la articolul 5 din proiectul legii privind protecția datelor cu caracter personal.

Cu profund respect,

Director general

Silviu FOCA

originalul 18

**CONSILIUL
CONCURENȚEI**

**СОВЕТ ПО
КОНКУРЕНЦИИ**

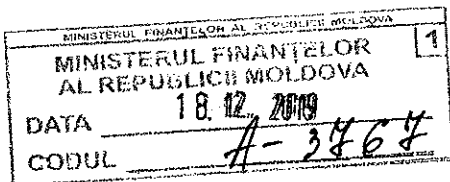
MD- 2001, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73/1
tel: (00 373 22) 27 34 43; fax: (00 373 22) 27 06 06
E-mail: office@competition.md
www.competition.md

МД- 2001, Кишинэу, бул. Штефан чел Мареша Сфынт, 73/1
тел: (00 373 22) 27 34 43; факс: (00 373 22) 27 06 06
E-mail: office@competition.md
www.competition.md

16 decembrie 2019 Nr. DJ-06/653-2693
la nr. 18-23-7575 din 31.10.2019, nr. unic 652/MF/2019

**Domnului Serghei Pușcuța,
Viceprim-ministru, Ministru al Finanțelor**

**Copie: Doamnei Liliana Iaconi,
Secretar general al Guvernului**

Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 12 decembrie 2019, a examinat, în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative, și, în limitele competenței sale, comunică următoarele.

1. Conform art. 13 alin. (2) de la art. III din proiect, se constituie fondul de garantare care are drept scop garantarea creditelor și a contractelor de leasing financiar, obținute de către întreprinderile mici și mijlocii de la bănci sau organizații de creditare nebancaară, în cazul în care acestea nu dispun de suficient gaj sau de mijloace financiare suficiente pentru acoperirea plății inițiale.

Totodată, potrivit prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 828/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la Fondul de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii, resursele financiare ale Fondului de garantare sunt gestionate de Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii și respectiv acumulate din alocările bugetare prevăzute de legea bugetului de stat pe anul respectiv, asistența donatorilor, precum și din alte surse ce nu contravin legislației Republicii Moldova.

Astfel, măsurile de sprijin acordate întreprinderilor mici și mijlocii, în sensul garantării creditelor și a contractelor de leasing financiar obținute de la bănci sau organizații de creditare nebancaară, prin compensarea de până la 80% din valoarea

creditului solicitat, ar putea fi calificate ca ajutor de stat reglementat de Legea nr. 139 din 15 iunie 2012 cu privire la ajutorul de stat, și, respectiv urmează să fie notificate Consiliului Concurenței de către furnizorul și/sau inițiatorul ajutorului de stat, în conformitate cu art. 8 din Legea cu privire la ajutorul de stat și a Regulamentului privind ajutorul de stat acordat întreprinderilor mici și mijlocii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.10 din 30 august 2013.

În cazul în care, măsura de sprijin propusă va putea fi calificată ca ajutor de minimis, în sensul prevederilor art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat, aceasta urmează a fi raportată Consiliului Concurenței de către furnizorul ajutorului de stat, în conformitate cu art. 19 din Legea cu privire la ajutorul de stat și cu prevederile Regulamentului privind ajutorul de minimis, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 2 din 30.08.2013.

2. Potrivit prevederilor art. 10 alin. (4) de la art. XIII din proiect, organizația de creditare nebancară este obligată să-și desfășoare activitatea în sediul organizației/sucursalei/oficiului secundar înregistrat în Registrul organizațiilor de creditare nebancară autorizate, care urmează a fi situat în imobil cu destinație nelocativă.

Menționăm că, autorul proiectului nu a argumentat necesitatea și eficiența stabilirii restricției referitor la obligația organizației de creditare nebancară de a avea sediul doar în imobil cu destinație nelocativă. La fel, propunerea de completare a art. 10 alin. (4) din proiect nu oferă soluții clare și previzibile privind implementarea prevederilor propuse pentru organizațiile de creditare nebancare care au deja situat sediul organizației/sucursalei/oficiului în imobil cu destinație nelocativă și nu stabilește expres dacă această restricție va putea fi aplicată doar pentru noile organizații de creditare nebancară ce vor dori să intre pe această piață.

Astfel, ținând cont de cele menționate, în vederea asigurării de către stat a principiilor constituționale a libertății activității de întreprinzător și liberei concurențe, considerăm necesar ca prevederile art. 10 alin. (4) de la art. XIII din proiect să fie revizuite de către autorul proiectului, astfel în cât, să fie exclusă posibilitatea instituirii unei noi bariere legale ce ar putea determina majorarea costurilor de intrare și/sau activitate pe piața respectivă pentru organizațiile de creditare nebancară.

Cu respect,

Președinte

Marcel RĂDUCAN